

Chioismekompendiet

Vårlaiv 2005

Skrevet av Trond Solberg-Mortensen, May Britt Arnesen, May-Lill Sande, Arne Jæger og Marianne Aarø.

Verdens skapelse

Ved tidenes morgen føder Sardona Patras, og med ham verden, og med den de to første menneskene, Barr og Una. Disse er pålagt å befolke verden, å gjøre den et sted til gudenes ære og velbehag og forvalte alle dyr og planter under solen og månen. Som menneskene formerer seg vil alltid noen søke hen til det der byr gudene imot, og ved tidenes ende vil disse villedede verdens folk. I de dager hvor intet vesen kjenner de sanne gudenes veier vil Samosata kalle de døde opp fra sine saler, og starte Dansen. Under denne dansen river hun Patras, og med ham verden i biter. Atter føder Sardona verden, og det hele tar til igjen. Menneskenes mål i dette er at for hver gang minske de frafallenes tall, så verden en gang kan bli et rent sted der vil bestå, og de der lever i den kan oppnå den ytterste innsikt og erkjennelsen av gudenes godhet. Sardona, verdens skaper fødte i begynnelsen sin bror og ektemann Patras. Disse så ned på de to første livløse menneskene og følte medynk med dem. Sardona skjenket dem sjelens og tankens kraft. Patras gav dem ilden som brenner i hjertet og driver dem, og deres søster Samosata velsignet dem med at ved livets ende søke tilflukt i hennes fang. Dog, Barr og Una var uten de drifter der behøves for at verden skulle bli et sted hvor menneskene ferdes. For at lære dem dette avlet Patras og Sardona tvillingene Larissa og Luccerus, der gir lyst til at spire og gro, der gjør frø til korn og sæd til barn. Ved dette ble folket mange. De begav seg ut i verden for å utføre sin gjerning, men hvor enn de gikk møtte de tørke og storm, rovdyr og sult. I sin sorg og fortvilelse vendte de seg til gudene med bønn om lærdom og beskyttelse, og gudene hørte dem. Av de ville marker skapte de Boiai, som lærte dem å jakte og som lærte dem å samle hjorder og ferdes trygt i ville land. Av de åpne sletter og trygge steder skapte de Parnos, som lærte dem å bygge hus og holde åker, som gav dem ilden til å være menneskets venn og vern. Menneskene ble mange og la verden under seg, de delte seg i flokker og dro hver til sin kant. I disse tider vandret gudene på jorden og hadde samkvem med menneskene. Dovv het en mann som ledet sitt folk, stolt var han, og mektig av vekst, men en make ville han ikke ha. Ingen så han som verdig til å late sitt frø i, for hans mor var Larissa. Etter lang søken fant han kun en der kunne tilfredsstille ham, og i sitt hovmod kalte han Samosata til sitt leie. Tolv år tilbrakte hun der, og skjenket ham tre barn. Hans sønner het Telos og Fokos. Hans datter Hypata. Etter tolv år forlot Samosata Dovv, men av di dette var mot hans ønske tvang han henne til å love å aldri røre deres barn. Telos ble en stor jeger og modig i all sin ferd. Fokos ble bonde, og hver vår kunne han bryte nytt land for å fø sitt folk. Hypata ble mor til mange og lærte alt sitt avkom å ære gudene.

Etter tolv ganger tolv år var de alle trette av verden. De gikk til sin far for å be ham om lov til å reise til Samosatas saler. Dovv fortalte dem om deres opphav, og det løfte han hadde tvunget av deres mor. Stor var deres sorg og fortvilelse.

Hypata svor at aldri mer føde et barn, og aldri mer skulle noen kvinne gjøre dette fra den dag uten smerte, for hadde ikke menneskeslekten vokst seg stor nok? Var det ikke så at kom det flere til nå ville frende spise frende for å finne føde? Var det ikke så at en dem som skulle nyte livets gleder i rettferds navn først burde overkomme skapelsens smerte?

Fokos sorg var dog større, og ved dette svor han å hjemsøke menneskene til tidenes slutt med sult og sykdom, for at la dem alle i et øyeblikk be hans mor om velsignelse. For som smerten var disse søskens loddskulle også dette lodd falle på hver og en etter denne dag.

Telos kjente dog ikke sorgen som sine søsken, over ham kom det første raseri. Styrt av denne kraft rente han sitt ufeilbarlige spyd i sin fars bryst, og ved dette ble han den første morder. Ved sin fars blod sverget han å alltid oppildne bror til å søke brors liv, så de med hat og frykt gir hverandre den velsignelse han for evig er fornektet.

Hypatas første barn var en datter, hvis far var Luccerus. Hennes navn var Diapa. Diapa så med stor sorg på sine onklers handlinger, for hun elsket alle, være seg menneske, dyr eller den minste blomst, og over dem alle de tre som utgjør alt. Frykt og hat var henne ukjent. Sorg og smerte viste hun ikke av. Tolv ganger tolv år satt hun ved siden av sin bestemors dør, Samosatas dør. Tolv ganger tolv år gråt hun over menneskenes skjebne. Tolv ganger tolv år ba hun om at menneskene måtte befris fra den vanskjebne som hadde rammet dem. Til sist kom hun for Samosatas trone, og ved denne svor hun at så lenge det fantes et menneske som så den velsignelse døden var ville hun hjelpe det å finne ro i døden og fryktløst søke veien til salene som skal stå til verdens ende. Velsignet være det menneske der ledes på skyggestien av hennes sikre hånd. Fokos var i sin ungdom en mann som æret gudene meget, og en vår tilbrakte han med Larissa på de spirende marker. Av dette møtet kom en datter, Gelasie, hvis skjønnhet var kjent over hele verden. Aldri så man henne uten ved de steder hvor vakre blomster vokste, og hvor klart vann rant. Alle hennes offer var ved forbønn om at verden måtte bli et vakkert sted å leve.

Med henne avlet Patras en datter. De gav henne navnet Alalia. Alalias hager bugner alltid av frukter av alle slag. Den unge møy grunnet ofte over hvorledes alt henger sammen og løses opp. Hun så vår og høst komme, mennesker elske og hate, frukten modnes og råtne. En vakker vårmorgen fant hun en tønne av sin kjæreste frukt, den søte druen, der ikke lenger var druer, men en velsmakende vin. Denne gav henne innsikt i alle de ting hun før hadde funnet uforklarlige, og ved denne drikk vant hun udødelighet. Hun så mennesker forbrødes ved hennes bord. Hun så poeter og musikere forme de vakreste viser. Hun så filosofer utlede sannheten og elskende finne sin hjertens glede, og hun så at all den vin som brygges i hennes navn vil føre til alt godt, for sannheten kan skues i rusen.

Verden

Verden, som Sardona fødte den, er en stor flate. Over henger himmelen som et firmament av fløyel. Under dette firmamentet satte Patras solen og månen til å lede verdens folk og gi dem lys. Over himmelen har gudene sete, og fra deres strålende saler sees lys som stjerner. Fra dette sted ser de ned på menneskene og velsigner dem i deres gjøren og laden.

Under verden ligger de dødes saler. Til disse kommer man på skyggestien, frem til elven Eber, skapt av Diapas tårer. Denne grensen slipper ingen over uten ved Samosatas bud, eller om de ferges over av hennes tre sendebud Telos, Fokos og Diapa. Ved Samosatas trone av negler og hår, i saler av grått, hvor en kald tåke alltid ligger over gulvene. Der venter de døde på dagen hvor Eber skal tømmes i alle verdens elver og bekker som blod. Dagen hvor døde menns negler skal bli sverd og buer. Dagen da de atter en gang for en stakket stund skal få se sol og

måne. Dagen da de skal stå opp og legge verden øde. Dagen da gudene skal la solen og månen falle til marken som kuler av ild og is og stjernene vil regne som dråper av etsende gift. De dødes saler er et sted hvor intet annet enn de døde sjeler er, selv ikke tiden.

Dragen

Intet, unntatt gudene og menneskene har sjel. Dog var der ved tidenes morgen Dragen, hvis navn var Jakaen, en mektig ånd som livnærte seg på de sjeler der vendte gudene ryggen, og tok opp i seg disse. Jakaens død var gudenes siste handling før de forlot verden. Dragen ønsket å drepe alle de som trodde, og således ende verden før tiden var kommet. Hennes herjinger la store deler av verden øde og Dansens time var nær.

Ingen av gudene så seg mektige nok til å måle krefter med henne unntatt to. Han alle trodde gledet seg over denne ødeleggelsen, Telos, for dette var ikke en krig etter hans hjerte, dette var ikke en krig hvor raseriet og vreden viste seg på ærens mark, men døden snek seg frem i måneløse netters mørke, hvor giften og løgneren drepte de beste og de tapre falt for den usles pil. Og ved hans side skred Parnos, der verner alle hus og hjem mot nattens skapninger, han som lider ved hver enkes gråt og søker hevn for hvert foreldreløst barn, voldsmannens bane, krigeren hvis mål er fred.

Mot dem reiste Jakaen en veldig hær, mennesker og dyr, forvridde skapninger omformet i natten, menn med ulvehoder red hester med løvers klør, kvinner med ørnenebb og rovfuglklør ledet kobbel av eiterspyende ormer og bjørner hvis hud var dekket av stålskjell, gresshopper store som hester svermet frem og la skoger øde. For Jakaen kan ikke skape, men til å vri og vrenge er hun en mester. Og opp fra havet steg Jakaen selv, som en stor hvit drage, gruffull og lysende av det etsende blodet som brant av hatet hennes.

Mot hæren hennes steg Parnas. Han lot sine lyn ramme dem som en haglstorm over en åker. Elvene lot han flomme over og skylle dem til havets bunn. Stormer lot han falle over dem og knuse dem som gamle trær i vinden. Øksen lot han ikke få hvile den dagen. Hver en som nærmet seg den falt som aks for ljåen. Telos stred mot Jakaen. Fedrebanen var som et lyn i hånden, og gang på gang såret han henne, men hvert sted hvor blodet falt brant bakken vekk og jorden der ble for alltid ufuktbar. Restene av hennes dragekropp ligger i dag som en krans rundt Carintia, og kalles dragefjellene.

Fremdeles jobber dragen for å frembringe Dansen, og hun korrupperer menn og kvinner med sin magi og sine forlokkende løfter. Alle barn lærer tidlig at om noen lover noe som er for godt til å være sant, så er det som oftest heller ikke sant, og det kan godt være Jakaen som er i arbeid. Dragen har også mange andre navn; Igya, Haÿya, Icaern og mange flere.

Chioismen

Hele den vestlige, siviliserte verden anerkjenner Chioismen som den rette tro, der mange millioner sjeler gir de rette gudene kraft fra deres bønner.

Gjennom Sardona blir vi skapt og slik gjenskapes vi deres bilde.

Gjennom Patras opprettholder vi det hellige hierarki i slik som det er gitt av gudene.

Gjennom Samosata steder vi våre døde til hvile, på deres endelige reise til hennes haller.

Den delen av Hildreheimen som følger den rette tro er Carintia (Gordavia, Geneland og Etrivia), og Lombedoc. Det finnes svært få ulikheter i de forskjellige landene, men de finnes noen. Denne forskjellen kommer an på land, status og yrke. Chioismen består av 12 guder/gudinner. Alle gudene/gudinnene står for livsviktige egenskaper og hendelser. Ingen av gudene er klassifisert som ”onde”. Gudene utfører kun sine gjerninger som en del av sin eksistens.

Adelige holder vanligvis alle de 12 gudene/gudinnene nær og tilber dem alle.

I Gordavia tilber gordavere alle de 12 gudene. De holder dem nære og snakker med dem. De er blir tilbedt på lik linje. Alle gudene går inn i de forskjellige ritualene og seremoniene. Gordavere har ofte et litt personlig forhold til Gudene.

I Geneland og Etrivia, og Lombedoc, tilber vanlige dødelige alle de 12 gudene, men holder ikke alle gudene like nært. Der eksisterer en dyp ærefrykt for Gudene. De har ikke et så sterk bånd med gudene som gordaverne har. De fleste ber til den guden/gudinnen som står for det behovet man har. Dette vil ikke si at de ikke tror på alle 12, men kun at de har funnet sine guder eller gudinner som hjelper dem i livet. Dette vil si at for en bonde er det naturlig å holde Sardona, Boiai og tvillingene nær. For en ridder eller soldat ville det være naturlig å holde Telos nær og for unge jomfruer ville det være naturlig å holde Larissa nær.

Om man dog ikke finner tanken på f.eks. sykdom forlokkende ber man denne gud vende sidt blick bort fra en, eller, om så skulle være nødvendig, helbrede en. For den som gir kan også ta, den som ødelegger kan gjenskape.

Furitago fulgte tidligere den rett tro, men etter kirkemøte i Chios, i år 48, ble Furitago sparket ut av kirkekonsilet, av uvisse grunner. Furitagere tilber visst de samme gudene fremdeles, men de har andre navn på dem. Dette er både blasfemisk og ikke tråd med chioismen.

Gjennom liturgien nevnes Dansen som skal gjenskape verden på nytt. Dette er en hellig handling gitt av gudene. Den store forlederen, fristeren, Jakaen, dragen, vil bryte med den opphøyde sirkel. Hun ble nedkjempet av Telos og nå ligger hun som et fjell gjennom den vestlige verden, Dragefjellet. Hun har siden den tiden prøvd å slippe fri og skyr ingen midler. Hun har mange navn hun gjemmer seg bak, men ingen kjenner alle. Dette betyr at alle rettroende må holde øynene åpne for å ikke bli innlemmet i hennes garn.

Kirkens struktur

I den hellige by, Chios, sitter patriarken, den høyeste beskytter av Chioismen. En fakkell i mørke som vil lede alle de fortapte sjeler til frelse. Rundt ham finnes 9 kardinaler, hvorav 5 har hovedsete i Carintia og 4 i Lombedoc. Han har hatt tre erkekardinaler rundt seg, men den ene plassen er ledig for øyeblikket.

Erkekardinal tittelen har ikke vært i bruk på mange år, men siste vinteren er det oppnevnt to stykker, en fra Geneland som heter Anaxios og en fra Gordavia som heter Mikahail. De to er dermed ute av konkurransen om å bli den neste Patriark, som velges blant Kardianlene. Begge to var Kardianler.

Presten og prestinner finner man i de fleste templer. Disse er høyt respektert blant folk i landet, (dog mennenes (prestene) uttalelser er mer verdsatt enn kvinnene (prestinnene)).

I hver landsdel av Carintia er det en erkebiskop. Det finnes en erkebiskop av Gordavia, Etrivia og Geneland. Det finnes tre erkebiskoper i Lombedoc, en for den vestre delen, en for den midtre

delen og en for den østre. I Carintia mangler det nå to erkebiskoper, da de nylig er gått bort og både Etrivia og Gordavia håper på få en ny raskt.

De fleste Hertugdømmer, og en del andre områder, har en biskop, men i noen strøk; i bl.a. Gordavia finnes det en biskop per to hertugdømmer.

Der finnes mange ordner av munk og nonner i de Chioistiske land. De er meget forskjellige og kan vanskelig klassifiseres som en enhet, men de har alle ofret sitt liv og virke til Gudenes gjerning, og det vet alle religiøse å verdsette. Det er mange av de ledende i slike ordener som har stor innflytelse og makt i kirken, men få utenfor kirken kjenner deres grunner for dette.

Abbedisse Panora av Ordo Fratrum Majorum er en av de mest innflytelsesrike i kirkens hieraki, og viser nå sin makt i landet blant annet ved at hun representerer Patriarken ved flere anledninger.

Det finnes også en Yppersteprest eller Yppersteprestinne for hver av Gudene. De er også meget innflytelsesrike. Patriarken er Yppersteprest for Patras.

For hver landsby og hvert småsted skal det finnes en prest, dessverre er det ikke alltid slik. Enkelte steder er dog så små og tynt befolket at prestene ofte må reise fra grend til grend og fra len til len.

I en krigssituasjon må man før man går til krig få Kirkens velsigne. Dette gjøres av fremstående personer i Kirken. Patriarken i Carintia velsignet krigen mot Kasmenistan.

Kirkens våpen mot Dragen

Vårt våpen, de hellige Caerberos krigerne, de tjener kirken og er Gudenes talerør. De vil derfor alltid gå etter alle dem som tilber Dragen, sverter kirken eller deres menn. De har den spesielle evne til å oppdage ondskap, gitt til dem av gudene selv. Gjennom trening kan de skille mellom dem som er av ondskap og dem som er forledet av ondskap. De står fremst i kampen mot hekseri og avgudsdyrkelse. De kan blant annet teste mennesker for Dragetilhørighet, og har gjennom klokskap og kløkt funnet mang en heksesirkel.

De er våre sverd og buer mot Jakaen, teksten og liturgien er vårt skjold.

Emya Rim gjør også en innsats mot hekser i Carintia.

Gudene

Sardona

Gudinne for skapelse og fødsel, som blåser liv i alle nyfødte og gir kraft til hvert frø. Hun er visdommens mor.

Sardona er verdens skaper, og skapte i begynnelsen sin bror og ektemann Patras. Og sammen skapte de verden og de to første menneskene, Barr og Una, som var pålagt å befolke verden. Sardona skjenket dem sjelens og tankenes kraft.

Praksis:

Sardonas templer finnes det mange av. Her fins både Sardona prester og prestinner. I disse vakre, utsmykkede templene, som ofte er plassert på en ås, tilbes Sardona to ganger for dagen. Hennes viktigste budskap, og mål for mennesket skal være at; Verden skal en gang bli et rent sted der vil bestå, og de der lever i den kan oppnå den ytterste innsikt og erkjennelse av Gudenes godhet.

Når et barn blir født, blir han eller hun ført fram for en prest eller en prestinne, der det blir lest en bønn/velsignelse inn i barnets venstre øre. Det nakne barnet blir deretter løftet høyt i luften av barnets far, mens presten/prestinnen sprer røkelse rundt barnet mens han/hun synger en bønn.

Patras

Gud for værende og liv, som opprettholder verdens gang og balanse. Han er gudenes konge.

Patras gav menneskene ilden som brenner i deres hjerter og driver dem.

Praksis:

Det tilhører mange prester og prestinner til Patras templene også. Det er Patras som opprettholder gnisten i oss. Uten ham finnes vi ikke! Det er han som også opprettholder verdens gang og balanse, og har derfor rett til å dømme hva som er rett og galt. Magistrater er ofte opplært i et Patras tempel. Det finnes også flere templer til ære for Patras, Gudenes konge. Disse templene er store med kraftige søyler og de mest utrolige dekorasjoner og utsmykninger. Templene er ofte plassert i byer av betydning, som Chios og Purano. Prestene er meget mektige.

Tre ganger for dagen holdes bønn og én gang for dagen forkynnes det i Patras templene. Disse samlingene er obligatorisk for prestene og prestinnene. En mann som er solid og sterk i sin tro går i tempelet minst en gang i uken. Avstanden til tempelet har ofte litt å si. Det er straffbart å ikke gå i tempelet minst en gang i uken, om man ikke bor særdeles langt unna en prest. Straffen består ofte av bøter, men i kombinasjon med andre forbrytelser mot Gudene, kan det ende med fengsel.

Man er pliktig å skrifte for en prest minst én gang i måneden, og det er da vanlig å velge Patras templene om man er på et sted med valgmuligheter. Prester, prestinner, riddere og regenter er pliktig å skrifte hver dag. Det er strenge straffer for ikke å skrifte.

Den siste dagen i hver måned går alle menn (om mulig) i det hellige tempelet. Alle bringer her med seg en gave som prestene har i oppgave å dele til de fattige. Disse gavene er en viktig for å vise at en setter pris på livet og dets herligheter, og at man skal kunne få og gi, og dermed være med å opprettholde balansen. Gaven kan være vin, korn, høne, teppe, krukke og mye mer. (Hva man gir er ofte med å vise folks status). Etter prestens preken samles mennene på trappen hvor det samtales om Patras og livet ellers. Hjemme ved husene synger kvinne sanger til hyllest for Patras. De tar frem husets beste vin og forbereder ekstra god mat som nytes når mennene kommer hjem.

Samosata

Hun er gudinne for ødeleggelse og død, herskerinne over de dødes sjelers haller. Magiens opphav.

Samosata er Sardonas og Patras søster. Livets ende vil søke tilflukt i hennes fang. I hennes saler. Hennes saler er mange. I dem kan man høre glede og latter, frykt og bitterhet, hat og kjærlighet. Ingen vet hvilken sal en kommer i og om en kan flytte til en annen, men mye har det å si hvordan

en har levd sitt liv tidligere. En mann med navnet Dovv (sønn av Larissa) som ledet sitt folk, fikk tre barn med Samosata; Telos, Fokos og Hypata. Samosota forlot dem etter tolv år.

Praksis:

Samosatas templer finnes i nesten hver by. De er ganske små, men pent utsmykket. Likevel er det noe litt dystert over dem og inni lukter det en blanding av død og røkelse. I disse templene er det flest prestinner. Deres kropper og ansikt er til dekket, kun øynene viser. Deres stemmer er ofte tørre og rolige. Men når de forteller om Samosatas vakre saler, hvor hun skal ta i mot dem, lyser deres øyner og deres stemmer blir klare og lune. Når en dør, blir han eller hun fulgt av familien og ofte en Diapa prestinne til Samosatas tempel. Familien følger den døde inn i tempelet, mens Diapa prestinnen blir igjen ute. På vinterhalvåret slakter man et dyr til ære for Samosota. Man takker for at hun tar imot oss når vi dør.

Tvillingene

Larissa

Gudinne for fruktbarhet og seksualitet, vårens gudinne, giver av graviditet, kjærlighetens opphav, vårens gudinne.

Luccerus

Gud for fruktbarhet og seksualitet, såkornets velsigner, mannskraftens oppkomme.

Larissa og Luccerus er tvillinger og barn av Patras og Sardona. De kom til verden for å gi menneskene drifter og lære dem hvordan de selv kunne skape liv. Luccerus og Larissa var ikke bare søsken, tvillinger, de var beste venner som alltid stilte opp for hverandre. For mange familier symboliserer de også søskenkjærlighet.

Praksis:

Tvillingenes templer ligger alltid ved hverandres side. Disse to templene - tett i tett, har vakre steinsøyler av elskende mennesker. I Larissas tempel fins der kun prestinner, og bare kvinner har adgang der. Her kommer de for opplæring av en kvinnes oppgaver i et ekteskap; hvordan hun skal respektere, adlyde og elske sin mann. Luccerus tempel har prester. Ikke en gang en nonne finnes her. Menn kommer hit for å få manndomsstyrke gjennom presters preken og en spesiell seremoni som holdes to dager i uken. Manndomsprøven blir også bekreftet her! I hver hage finnes det et spesielt tre (frø) som er plantet i Larissas og Luccerus navn. Dette er et hellig tre, og ingen løyner eller trolldoms ord må bli sagt under dette. Det betyr ulykke! Å gifte seg under treet er meget vanlig, og vil gi paret ekstra lykke i ekteskapet. Et bryllup holdes ofte i hagen, og alltid på våren! Om familien har nok å ta av (penger), har man ofte både Larissa prestinne og Luccerus prest til å ekte de elskende.

Hypata

Gudinne for skapelsens smerte og fødselssmerter, og drømmenes opphav.

Hypata er datter av Samosata og Dovv. Hun har to brødre; Telos og Fokos. Hypata ble mor til mange og læret sitt avkom å ære gudene. Hennes egen mor hadde tidlig forlatt sine barn og gav Dovv et løfte om å aldri røre deres felles barn. Samosata ville aldri la dem komme ned i de dødes haller. Da barna var trette av verden og fikk vite om dette løfte, var deres sorg og fortvilelse stor. Hypata svor hun aldri skulle føde mer, og at den kvinne som etter den dag skulle føde, aldri kunne gjøre dette uten smerte.

Praksis:

Hypatas tempel har både mannlige og kvinnelige prester. Tempelet innvendig har en spesiell atmosfære. Med røde lys og skarp lukt av røkelse skal menneskene bli minnet på skapelsens smerter og livets gleder. Alle kvinner er klar over at fødselssmerter er nødvendig for at deres barn skal kunne ta del i livets gleder. Det blir sagt at barn av kvinner som ikke føler disse smertene ikke vil få et like godt liv som andre barn. For å veie opp mot dette kan barnet og moren da, via en seremoni holdt av en Hypatas prest, bl.a. få et lite kutt i armen eller lignende for å gjennomgå følelsen av smerte. Mange kommer også til disse templene for å tyde drømmer.

Boiai

Han er gud for husdyr og vilt, jegeren, rovdyrenes hersker, skogens konge, de grønne engers ånd, den behornede.

Gudene skapte ham av de ville marker. Han lærte menneskene å jakte, å samle horder og ferdes trygt i ville land. Symbol: halvt menneske og halvt enhjørning...

Praksis:

For Boiai finnes det verken tempel eller egne prester. Men i de største byene kan man se flotte statuer av ham. Alle vet at Boiais hjelpere ferdes ulike steder på jorden. Iblant kan man høre jegere fortelle at ha sett dem i det fjerne på grønne enger. Andre har han vist veien ut av den mørke skog. Satyrer er hans sendebud. Gjennom en spesiell seremoni tilbes han før noen skal ut på jakt eller lang reise. En gang i året (på høsten) har man en stor fest til ære for Boiai. Alle menn drar da ut på jakt for å fange et villsvin med bare hendene. (Dette pågår helt til noen får tak i et villsvin). Etterpå danser de gjennom gatene hvor fangsten vises frem. På kvelden stekes og nytes maten sammen med god vin. Både store og små får delta.

Parnos

Gud for hjemmets beskyttelse og regn, nattens fiende og ildens opphav.

Gudene skapte Parnos av de åpne trygge stedene. Han lærte menneskene å bygge hus og holde åker. Han gav dem ilden til å være menneskets venn og vern.

Praksis:

Parnos har heller ikke eget tempel. Likevel tilbes han daglig. Om morgenen takkes han for å ha passet på ens hjem mens husets herre sover, og om kvelden tenner familien et lys og ber om at han må holde fiender borte, for så å slukke det ved bønnens avslutning. Man sløser ikke med Gudenes gaver. Om det er tørke i landet er det Parnos en ber om hjelp. Det vanlige er at kvinnene synger de vakreste sanger de kjenner for ham. Dette fordi, som sagnet vitner om, han har vanskelig for å motstå vakre kvinners nydelige stemmer. Man setter ild på toppen av fjell for å varsle om stridigheter. Å vokte og vedlikeholde varder er å ta vare på hjemmets lune fred og å tilbe Parnos.

Alalia

Gudinne for rus og galskap, vinens velsigner, veien til innsikt. Alalia er datter av den skjønn Gelasia (datter av Fokos og Larissa), som var kjent over hele verden. Alt hva hun berørte ble frodig og vakkert. Hennes ønske var at verden måtte bli et vakkert sted å leve. Med Pavlos fødte hun Alalia. Alalias hager bugner alltid av frukter av alle slag. Hun er den som stadig undrer seg over hvordan ting henger sammen og løses opp. Frukten fra hennes hager kunne bli til den søtteste vin der gav henne innsikt og forståelse i saker og ting hun tidligere ikke hadde forstått. Den vin som brygges i hennes navn vil føre til alt godt, for sannheten kan skues i rusen.

Praksis:

Alalia har ikke noe eget tempel. Men hun har en egen hage oppkalt etter seg. Her finner man de herligste frukter og vekster, alt fra pasjonsfrukt og granateple til melon og appelsin. Her fins få prester og prestinner, men relativt mange nonner. All vin og søte drikker som brygges, brygges selvsagt i hennes navn. Når vinen er ferdig brygget skal også noen av vintrærne i hagen skjenkes før den serveres. Hennes skål begynner ofte slik; For Alalias hage..

Telos

Gud for krig, voldsdåd og mot.

Telos var et av Dovv og Samosata sine tre barn. Telos ble en stor jeger og en modig mann. Da han fikk vite hva hans far hadde fått hans mor til å love (å aldri røre deres barn), ble han rasene og hevnet seg ved å ta sitt fars liv.

Praksis:

Telos tempel er preget med statuer av soldater og modige menn som sloss, og kun menn er prester her. Viktige slag og personer er hugget inn i store steiner som preger plassen foran tempelet. Om en trenger ekstra mot til en spesiell "oppgave" er det vanlig å ofre noe mat til Telos. Da legger man det på alteret og gjentar en spesiell bønn 12 ganger. Før en skal ut i krig og lignende er det vanlig at det holdes en større fest i Telos ære. Her danses det en spesiell dans, basert på en gammel historie. Det sies at stekte villsvinballer gir en mann mye mot og styrke, både på den ene og den andre måten.

Fokos

Gud for sykdom og sult.

Fokos var bonde. Da hans mor forlot ham og hans søsken, var hans sorg stor. Og han svor ved dette, å besøke menneskene til tidenes slutt med sult og sykdom, for at la dem alle i et øyeblikk be hans mor om velsignelse.

Praksis:

Fokos tempel er lite og ligner ofte mer på et vakrere gårdshus enn et tempel. Det ligger som regel like i nærheten av Samosatas tempel. I tempelet brukes det mye røkelse. Syke, og bekjente av dem, kommer om mulig til tempelet og ber om tilgivelse for de syke og trengende. De tenner da røkelse som de vinker imot sitt ansikt og kropp. Disse templene har mange flere nonner enn prester. Nonnen er stadig vekk ute å reiser og forkynner om Fokos og hjelper de trengende.

Diapa

Gudinne for barmhjertig alderdomsdød, høstens herskerinne. Hypata er Diapas mor, og hennes far er Luccerus. Diapa elsket alle; både menneske, dyr og blomster, og hun så med stor sorg på handlingene til sine onkler. Hun gråt over menneskenes skjebne. Hun lovet at så lenge det fantes et menneske som så den velsignelse døden var, ville hun hjelpe det å finne ro i døden.

Praksis:

Diapas tempel er blant de vakreste! Fargerike blomster og vekster vokser opp etter hennes søyler. Mange prester, prestinner og nonner holder til her. Disse blir ofte tilkalt ved dødsleie og ved begravelse. Hver høst holdes det en fest for høstens herskerinne. Festen varer tre dager til ende. Prester og prestinner drar da land og strand rundt for å fortelle om Diapa og hennes kjærlighet til mennesket. Forkynningen foregår alle tre dagene. Den første dagen faster man også, i respekt for hennes kjærlighet til alt som lever. De andre dagene fortelles historier om "synder" / gale ting man har gjort. Menneskene i gaten gråter, synger og danser i times vis. På ettermiddagen siste dagen inviterer man gjester der alle bidrar med litt mat. Dette for å vise kjærlighet! Også dyrene får noe ekstra godt å spise.

Utøvelse

På steder av en viss størrelse er det vanlig med messer en gang i uken. På småsteder langt fra folk kan det gå opptil en måned mellom hver gang det holdes messer. De fleste troende vil vanligvis ønske å gå til skrifte før messen.

En vanlig messe foregår slik:

Presten lovpriser alle gudene i rekkefølge, gjentas av menigheten. Presten bærer frem offeret (oftest røkelse, lys, brød, salt, vin eller olje), velsigner det og legger det på alteret. Presten ber så gudene motta offeret. Så følger dagens preken til menigheten. Preken avsluttes med bønn:

Gudenes vilje

*Over meg, er dere.
Under meg, er dere.
I meg, er dere.*

*I deres navn, dør jeg,
I deres navn, gjenfødes jeg
Ved deres væren forblir jeg.*

*Samosata blås ut min flamme hurtig og smerteløst
Sardona gi liv til min flamme varsomt men potent
Patras gi pust til min flamme slik at den kan brenne lenge og tjene godt*

Med dere fødes jeg og dør og forblir i evighet. La meg ta del i høsten av deres barn

*Larissa gi meg kjærlighetens gave
Luccerus gi meg grøden*

*Parnos gi meg hjemmets trygghet
Alalia gi meg av din innsikt
Boiai la meg høste av din rikdom
Hypata gi meg skapelsens smerte og drømmens hvile*

*Telos gi meg motets gave
Fokos spar meg og mine, dine gaver
Diapa la meg høste mine år med din barmhjertighet*

Dere opphøye over meg, under meg og i meg. Våk over meg og mine. Med deres gaver møter jeg livet. I kraften av deres navn forblir jeg.

Ved spesielle høymesser (vår, sommer, høst, vinter og andre merkedager) gjentas gudenes navn, og hva de står for, og prester forteller gjerne historier om en eller flere av gudene, som regel noe som er relevant for dagen eller årstiden. Etterpå mottar menigheten etter dette salt, brød, olje eller vin fra prestens/prestinnens hånd.

Oljen symboliserer saftene vi er skapt av.

Brødet symboliserer livet og saltet symboliserer døden vi må motta.

Ved større anledning brukes det mye røkelse og levende lys.

I Geneland er det vanlig at prestene synger messene, dette blir gjerne gjort andre steder også, ved spesielle anledninger.

Skriftemål

Alle er pålagte å skrifte minst en gang i måneden.

De som kommer til skrifte kan grovt klassifiseres i tre kategorier, de som har hverdagslige små problemer som de vil diskutere, de som føler de er i konflikt med gudene ("jeg klarer ikke å få barn... hva galt har jeg gjort? Hvorfor straffer de meg?") eller de som trenger veiledning ("jeg klarer ikke la være å begjære min kones søster..").

Uavhengig av hva en person har gjort, har presten taushetsplikt. Dersom noen bekjenner å begått en forbrytelse, kan prestene ikke informere magistraten om dette, men må begrense seg til å foreskrive en kirkelig straff (og eventuelt oppfordre personen til å melde seg).

Seremonier

Fødsel

Etter en fødsel holdes et kort rituale der presten/prestinnen hvisker alle guders navn inn i barnets venstre øre, og velsigner det i Sardonas navn. Det nakne barnet blir deretter løftet høyt i luften av barnets far, mens presten/prestinnen sprer røkelse rundt barnet mens han/hun synger en bønn.

Etter den nyfødte bli født er det vanlig å gi barnet en amulett. Denne skal skjerme barnet mot onde ånder. Ofte er amuletten blitt velsignet av en prest eller prestinne. Dersom det ikke er mulig å få tak i en prest eller barnet står i fare for å dø før presten kommer til stedet, holdes rituale av eldste mann eller kvinne. Dersom barnet dør før ritualet er utført, må det gravlegges umiddelbart, i uvigslet jord.

Etter fødselen er det vanlig at far gir mot en gave, og morens familie belønner jordmoren. Deretter holdes det drikkelag (jo fullere gjester, jo bedre for barnet)), og morkaken brennes under dette laget.

Navnefestelsen holdes seinere, innen utgangen av neste årstid, med mindre barnet er så svakt at det er tvilsomt av det vil leve så lenge. Hvis det er tvil om dette holdes navneseremonien tidligere.

Ved spontanabort og dødfødsler skal barnet gravlegges umiddelbart, for å unngå at onde ånder tar bolig i det. Barnet skal ikke gravlegges i vigslet jord, og moren må ikke få se barnet (ellers risikerer hun å miste hele eller deler av sin sjel). Gravleggingen skjer uten seremoni.

Dåp/navnefestelse

Navnefestelsen skjer etter en messe. Da bæres barnet frem til presten som ber gudene velsigne barnet og motta de offer foreldrene bærer frem (røkelse, lys, brød, salt, vin eller olje). Presten oljer så barnets hode i Sardonas navn, legger et stykke brød under barnets tunge i Patras navn og

gnir føttene inn med salt i Samosatas navn. Det bekjennes så at barnet har mottatt den sanne tro og gudenes beskyttelse. Tre personer bes så tre frem og sverge (knelende foran lysende på alteret) på å se til at barnet blir vel oppdratt i den rette tro og god livsførsel. Foreldrene og de tre personen bærer så frem gaver til kirken. Etter dette er gjort holdes det en navnefest, hvor de inviterte (jo flere, jo bedre) gir gaver til den lille (klær, smykker, osv). Under festen bli morkkaken brent på bålet for å hedre gudene.

Bryllup

Bryllup holdes som regel på våren, ute i naturen (en skog, slette, lysning osv), under Larissas og Luccerus tre. Bryllups seremonien skal helst utføres av en Larissa prestinne eller en Luccerus prest (eller begge to).

Undre selve seremonien lover paret å være tro mot hverandre livet ut, og ta imot de barn som Sardona gi dem og lære dem opp i den rettetro. Videre må bruden love å adlyde sin mann, og brudgommen må love å ta vare på sin kone. Deretter knyttes brudeparet hender sammen med silkebånd. Etterpå må de knele foran presten/innen der han/hun velsigner dem i Larissas og Luccerus navn, mens de deler en brødbit dyppet i olje og salt. Det å dele salt binder to personer sammen.

Etter seremonien holdes det en fest for de nygifte. Dersom bruden ikke allerede gravid, noe som selvsagt holdes hemmelig, forlater de nygifte festen tidlig for å fullbyrde ekteskapet. Det er familien som gjør i stand brudesengen og ofte på et sted der familien kan følge med. Ofte er det kun et forheng som skiller familien fra brudeparet.

Umyndige kvinners foreldre bestemmer på vegne av sin datter hvem hun skal gifte seg med. Par som treffer hverandre på en årsfest bør vente et år før de gifter seg (for hell, lykke og et langt og godt samliv). Laveste giftemålsalder er 12 år.

En forlovelse er juridisk bindende og et brudd på forlovelsen er vanligvis straffbart.

Begravelse

Den døde bør hels før han oppgir ånden motta den siste velsignelse, salt, brød og olje fra en prestinne/ prest, helst fra en Samosata prestinne . Ingen begravelse bør foretas i mørke (med unntak av dødfødte). Prestinnen ber Telos, Fokos eller Diapa (alt etter døds måte) lede den døde over elven, og Samosata motta vedkommende vel. Hun kaster så salt over den døde i et dobbelt kryss til alle gudenes navn, og ber den døde bevares vel. De etterlatte kan nå gi vedkommende gaver med på ferden og si noen bevingede ord. Det er vanlig å sende med den døde en pung med pepper. Det bør også holdes en minnesmesse på kvelden (hvis de etterlatte har råd til dette, den bekostets av dem).

Intet ondt bør sies om avdøde før vedkommende er gravlagt. Men unntak av under begravelsesseremonien må ingen navn uttales høyt på gravplassen. Hekser, varulver, trollmenn og selvmordere bør gravlegges ved veikryss.

Avdødes familie bør besørge at vedkommende har brød, salt og noen verdier med seg inn i Samosatas haler.

Den avdøde bør helst bli gravlagt i jord, men hvis dette ikke er mulig er det også mulig å kremere den avdøde, ofte blir den lagt i en båt eller på en bære og sendt ut i en elv eller på et vann. Den døde må svøpes i hvit silke eller lin. Seremonien er den samme som ved begravelse i jord.

Første menstruasjon

Dette feires med den unge kvinnens mor, tante, storesøster og eventuelle andre kvinner man måtte ønske å ha til stede. Inkludert innføring i hva det vil si å være voksen, seksualopplæring, fyll og sannsynligvis et noe skremmende rituale (opp til de tilstedeværende kvinner å utforme). Dersom man har en Larissaprestinne i nærhet, for man henne til å gi en velsignelse. Prestinnen tar seg også av den opplæring som er nødvendig for at den unge kvinne skal kunne bli en god kone.

Myndighetsdag

Myndighetsdag feires på 16 årsdagen for menns navnefest og på 21 årsdagen for kvinners navnefest. Det holdes messe, der den unge fram sier gudenes navn, og forteller sentrale historier fra troen. Etterpå holdes det drikkelag, denne gang også med "barnet", som bør skjenkes så godt som mulig.

Innvielse av grunn

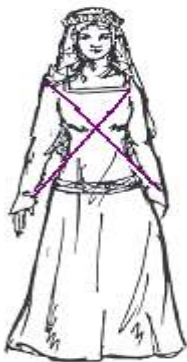
Innvielse av gudshus, gravplasser og lignende gjøres ved at man går opp området i prosesjon, med røkelseskar, lys eller fakler, og sang. Presten bestrør området med salt og smulet brød og helle ut olje/vin ved hvert av hjørnene, mens han ber gudene holde sin vernede hånd over stedet, i særdeleshet i senteret med et lys i hver ende. Deretter messes gudenes navn, tre og tre i hver sin lysretning. Det hele avsluttes helst med en (kort) messe på stedet. Når dette er gjort skal ingen ånder noensinne besette området. Dette brukes ofte for å rense steder besatt av spøkelses og demoner.

Navngivning av dyr

Når et nytt dyr bli kjøpt eller født er det vanlig med en navneseremoni. Man vil introdusere dyret til gudene, for beskyttelse og fruktbarhet. Det holdes da et kort rituale der husbonden eller herren på stedet hvisker alle guders navn inn i dyrets venstre øre, og velsigner det i Sardonas navn. Etter en fødsel er det vanlig at familien ber til Boiai og takker Han. Familien pleier da å lage til bål ute og kvinnen i huset tar frem noe av de bedre drikkevarene.

Dagligdagse ritualer

Når man ber en bønn eller vil knytte sterkere bånd med gudene er det vanlig å krysse seg. Man legger først den venstre hånden mot den høyre skulder, så den høyre hånden mot den venstre skulderen.

Under seremonier eller forskjellige hendelser der man vil kontakte gudene er det vanlig å knele samtidig som man krysser seg.

Et vanlig hushold har ofte et alter for de gudene de holder høyest. Det er vanlig å tenne røkelse hver dag for denne guden. Ofte er det vanlig å se blomster på disse alterene. Den første avlingen eller den første blomsten er det vanlig å gi til gudene. Hvis man ber guden eller gudinnen om tjenester kan det være lurt å gi en offer gave, dette kan være salt, olje, brød, vin, korn, høne, teppe, krukke og mye mer. (Hva man gir er kommer an på folks status og ønske).

Et alter kan stå innendørs eller utendørs. Ofte er det vanlig å ha alteret under et eiketre familien selv har plantet, andre tresorter går også an.

Mange ber også til Parnos hver dag, både morgen og kveld. (Se Parnos.)

Morgen bønn

Om morgenen takkes Parnos for å ha passet på ens hjem mens husets herre sover. Man ber til gudene om å velsigne dagen og familien. *Gudenes vilje* er en god morgen bønn.

Bordbønn

Det er vanlig å takke gudene for den maten som er på bordet. Den eldste eller den med høyest rang leger som regel denne bønningen.

Kveldsbønn

Når barna legges er det vanlig å fortelle en historie, helst med moral, om gudene, eller så pleier det å bli sunget en sang. Før den siste våkne legger seg er det vanlig at familien tenner et lys og ber om at Parnos må holde fiender borte. Man takker for dagen som har vært og ber om at neste blir like bra eller bedre. Det kan gjøres av familien som helhet eller av den eldste i familien.

Før man legger seg kan det ofte settes ut mat til de underjordiske. Det er ikke helt akseptert, men de er bedre å være på god siden med dem, enn uvenner..

Vårfest

Under såingen er det tradisjon å sette de første frøene med høyre hånd. Hvorfor dette er den beste måten er det få som vet, men det skal visst bringe grøde og fruktbarhet. I en historie er det blitt sagt at i tidlig tid viste Tvillingene seg. De fortalte da om såingens og innhøstingens hemmeligheter. Der er visst derfor denne tradisjonen først startet.

Om våren når solen snur og det snart er tid for å så frø er det vanlig å holde en fest til gudene. Festen starter ved sol oppgang og sluttet ved solnedgang. Der blir samlet mennesker fra rundt i lenet og alle tar med seg noe godt å drikke eller spise. Der er sang og dans hele døgnet. Både ved soloppgang og solnedgang samles alle til en messe, hvis man har en prest eller prestinner der. Hvis man ikke har en prest eller prestinne der er det vanlig at den eldste mann og kvinne, med en krans rundt hodet, som symboliserer tvillingene, leder resten av samlingen til bønn og hedring av gudene.

Vi takker deg Luccerus, gud og såkornets velsigner.

Vi takker deg Larissa for fruktbarheten, O`vårens gudinne.

Vi takker deg Sardona, gudinne og livets og frøets velsigner

Vi takker deg Diapa for høstens kraft, O`høstens gudinne

Når dette er ferdig deler de et glass vin eller øl og sender det rundt til resten av forsamlingen. Under messen blir vårens første lam ofret til gudene.

Ved innhøsting er det vanlig å gjøre det på en spesiell måte; under innhøstingen må det første kornet som høstes kun bli tatt opp med den venstre hånd. Man kan heller ikke skjære med jernkniv.

Høstfester

På høsten i forbindelse med innhøstingen eller når solen snur. Festen varer tre dager til ende. Det pleier på disse festene å få en prest eller prestinner på besøk. Disse drar da land og strand rundt for å fortelle om Diapa og hennes kjærlighet til mennesket. Forkynningen foregår alle tre dagene. Den første dagen faster man også, i respekt for hennes kjærlighet til alt som lever. De andre dagene fortelles historier om "synder" / gale ting man har gjort. Menneskene i gaten gråter,

synger og danser i times vis. På ettermiddagen siste dagen inviterer man gjester der alle bidrar med litt mat. Dette for å vise kjærlighet! Også dyrene får noe ekstra godt å spise

En gang i året (på høsten) har man en stor fest til ære for Boiai. Alle menn drar da ut på jakt for å fange et villsvin med bare hendene. (Dette pågår helt til noen får tak i et villsvin). Etterpå danser de gjennom gatene eller gjennom landsbyen hvor fangsten vises frem. På kvelden stekes og nytes maten sammen med god vin. Både store og små får delta.

På vinterhalvåret slakter man et dyr til ære for Samosota. Dette er for å takke henne for at hun tar imot oss når vi dør.

Bønn om regn

Om det er tørke i landet er det Parnos en ber om hjelp til. Hvis en klarer å overbevise Parnos om at det er regnet en mangler får en det kanskje .. Sagnet vitner om at han har vanskelig for å motstå vakre kvinnestemmer. Derfor pleier en sang fra de skjønne kvinnene på gården å hjelpe, da synger de de vakreste sanger de kjenner for ham.

Underjordiske

Når man ser noen underjordiske er det to muligheter. Enten kan dette være utsendte fra Boiai eller fra Jakaen. Derfor finnes det to måter å reagere på dem:

Boiais utsendte: krysse seg og takker Boiai for den gaven han skjenker mennesker.

Jakaens utsendte: krysser seg og ber om gudenes styrke og beskyttelse. Gudenes vilje pleier å skremme dem vekk.

Trygg ferd

Hvis man skal reise langt er det vanlig å be om trykt leie på ens ferd. Man kaster gjerne en stein over den høyre skulder, dette betyr lykke.

Tegn og varsler

- **Å se stjerneskudd** er sjeldent og når det skjer blir man alltid svært nysgjerrig. Dette skjer nemlig kun når gudene ser noe bemerkelsesverdig og må bryte inn. Da farer deres ord over himmelen og søker etter de utvalgte. Alle som ser dette vet at det er enten et svært spesielt menneske eller et uhyrlig og fælt menneske som får ”besøk” av dem. Man pleier vanligvis å kors seg og takke gudene som våker over en når en ser dette. Noen pleier å synge når de ser det. Å se dette betyr lykke.
- **Ønskebein** fra fugler er noe man kan ta vare på til den dagen man virkelig trenger litt lykke. Knekk det og ytr et ønske i stillhet. Den som får den lengste delen får ønske sitt oppfylt.
- **Tegn på dårlig år** hvis et husdyr dør av en unaturlig død. Dette er et tegn på uår og onde krefter. Man skal med slike dyr gravlegge dem i nærheten av en myr og jorden bør saltes, ellers kan onde ånder ta bolig i det.

- **Hvis man ser fire skjærer** sittende på hustaket varsler dette også uår. Disse er sendebud fra Jakaen, og varsler onde ånder. Man bør da be til Parnos om beskyttelse og vern mot de onde kreftene. Tenn et lys og be i stillhet, krysset gjennom hele bønnen.

Måtte Gudene stå dere bi i all søken etter kunnskap.